

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Viite / Dnro: YM19/400/2014

Ympäristöministeriössä valmisteltu luonnos asetukseksi ympäristövahinkovakuutuksesta

Ympäristöministeriö on pyytänyt Finanssialan Keskusliitolta (FK) ja Ympäristövakuutuskeskuksesta (YVK) lausuntoa luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi ympäristövahinkovakuutuksesta. FK ja YVK lausuvat yhdessä seuraavaa.

Yhteenveto lausunnosta:

- voimassa oleva ympäristövahinkovakuutusta koskeva asetus 717/1998 on vanhentunut ja se on korvattava kokonaan uudella asetuksella
- vakuuttamisvelvollisuuden kytkeminen lupavelvolliseen toiminnan harjoittamiseen on välttämätöntä syksyllä 2014 voimaan tulleen ympäristönsuojelulainsäädännön takia
- korvausten enimmäismäärien korottamiset ovat perusteltuja ja oikeamääräiset
- asetuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännökset ovat vakuutusalan näkökulmasta arvioiden asianmukaiset ja hyväksyttävät

Asetusluonnos 1 § - Vakuuttamisvelvollinen toiminta

FK ja YVK haluavat korostaa, että vakuuttamisvelvollisuuden arviointiperusteiden on oltava mahdollisimman yksinkertaisia, selviä ja helposti pääteltävissä kulloinkin voimassaolevasta lainsäädännöstä. Näin välttyään vakuuttamisen laiminlyönniltä ja sitä seuraavalta hyvikemaksulta sekä toisaalta turhilta vakuuttamisilta.

Vanhentuneesta ympäristövahinkovakuutusta koskevasta asetuksesta huolimatta vakuuttamisvelvollisuuden ratkaiseminen on ollut vakuutuksenottajille ja vakuutusenantajille suhteellisen selvä. Vakuutus on pitänyt ottaa, jos yritys on tarvinnut toimintaansa varten AVI:n tai TUKES:in luvan.

Aikaisempaan lupakäsittelyyn ja ympäristölupiin liittyen YVK:n tietoon on kuitenkin tullut, että etenkin ennen AVI-uudistusta alueellisten ympäristökeskusten lupamenettelyissä oli merkittävää horjuvuutta vakuuttamisvelvollisuuden osalta. Osa AYK:sta oli sivuuttanut lupamenettelyssä vakuuttamisvelvollisuuden kokonaan, kun taas jotkut AYK:t olivat lupamenettelyn aikana vaatineet selvitystä vakuutuksesta. Osassa

AYK:sta oli taasen kirjoitettu myönnettävään lupaan maininta tarvittavasta ympäristövahinkovakuutuksesta. Viranomaisten epäyhtenäinen käytäntö vakuuttamisvelvollisuuden mainitsemisessa ympäristöluvista on sittemmin suurelta osin väistynyt, mutta täysin yhteneväinen lupamenettely ei vielä ole. Osa viranomaisista on ympäristövahinkovakuutusjärjestelmästä selvästi valistuneempia ja esimerkiksi mainitsevat ympäristöluvista toiminnan vakuuttamisvelvollisuudesta, mutta osa ei. Näin ollen FK ja YVK esittävätkin ministeriölle harkittavaksi, että esim. ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 15 §:ään lisättäisiin lupapäätöksen ratkaisuosaan vakuuttamisvelvollisuutta koskeva maininta.

Vakuuttamisvelvollisuutta koskevan maininnan sisällyttäminen ympäristölupaan on nyt syksyllä 2014 voimaan tulleen ympäristönsuojelulainsäädännön takia entistä perustellumpaa, ellei jopa välttämätöntä ainakin käytännön vakuuttamistoiminnan näkökulmasta arvioituna.

Voimassa oleva ympäristönsuojelulainsäädäntö mahdollistaa lupatoimivallan siirtämisen valtion ympäristölupaviranomaiselta kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ympäristövahinkovakuutusasetuksen uudistamista koskevan muistion perustelujen mukaan em. toimivallan siirto ei kuitenkaan vaikuta vakuuttamisvelvollisuuden ulottuvuuteen. Toisin sanoen toiminta, jota koskeva lupa olisi YSL 34 §:n mukaan ratkaistava valtion viranomaisessa, mutta joka viranomaisten toimivaltasiirron takia ratkaistankin kunnan viranomaisessa, olisi lupakäsittelyn siirrosta huolimatta edelleen vakuuttamisvelvollinen. FK ja YVK pitävät edellä esitettyä nk. vakuuttamisvelvollisuuden ulottuvuuden seuraamista oikeudenmukaisena ja perusteltuna menettelyä. Toisenlainen menettely johtaisi samaa elinkeinotoimintaa harjoittavien yritysten eriarvoiseen kohteluun vakuuttamisvelvollisuuden osalta eri puolella Suomea.

Lupatoimivallan siirtäminen valtiolta kunnan viranomaiselle hankaloittaa merkittävässä määrin käytännön asiakaspalvelua ja vakuuttamistoimintaa vakuutusyhtiöissä, mikäli vakuutusyhtiöiden työntekijöiden tai nk. vakuutusasiamiesten täytyisi tietää asiakkaansa vakuuttamisvelvollisuutta arvioidessaan mahdolliset eri toimialojen ja vieläpä eri puolilla Suomea olevien lupatoimivaltojen siirrot valtion ja yksittäisen kunnan välillä. Vakuutusyhtiöissä ei kyetä toimimaan vakuutusasiakkaille viranomaisten lupatoimivallan siirtoihin syvällisesti perehtyneinä neuvonantajina. Joten jo yksistään tästäkin syystä ympäristöluvassa olisi erittäin perusteltua mainita ”expressis verbis” vakuuttamisvelvollisuudesta. Merkittäviltä ja hankailta vakuuttamisvelvollisuutta koskevilta epäselvyyksistä todennäköisesti välttyttäisiin.

Asetusluonnos 5 § - Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

FK ja YVK pitävät riittävänä siirtymäaikana sitä, että uudistuksessa vakuuttamisvelvollisten piiriin tulevien toimintojen on otettava vakuutus 31.12.2015 mennessä. Tällainen aikataulu johtaa ympäristönsuojelulain voimaantulosäännökset huomioiden myös siihen, että toiminnan harjoittajan on huolehdittava ensin ympäristöluvan hankkimisesta ja vasta tämän jälkeen vakuutuksen ottamisesta lukuun ottamatta alle 5 ha turvetuotantoalueita, joille ympäristölupa on otettava kahden vuoden kuluessa YSL:n voimaantulosta. Vuoden pituinen siirtymäaika on riittävä huolehtimaan vakuutuksen ottamisesta ja välttämään harmittavilta hyvikemaksuilta.

YVK ilmoittaa vielä lopuksi, että mikäli ministeriössä harkitaan tarpeelliseksi, YVK:lla on halua ja valmiutta osallistua mahdollisen viranomaisohjeistuksen päivittämiseen vakuuttamista koskevilta osin.

Helsingissä joulukuun 3. päivänä 2014

FINANSSIALAN KESKUSLIITTO

YMPÄRISTÖVAKUUTUSKESKUS

Lea Mäntyniemi

Ulla Niku-Koskinen